

3.7.2023

Dnro 2420/03.04.04.04.21/2022

Asia Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä koskeva valitus

Valittaja Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Päätös, josta valitetaan

Espoon kaupunginhallitus 10.1.2022 § 13

Kaupunginhallitus on hyväksynyt Espoon vesihuollon toiminta-alueen vuodelle 2021 päätöksen liitteenä olevan kartan mukaisesti sekä toiminta-alueen sanallisen määrittelyn. Päätöksen mukaan vuoden 2020 HSY:n vesihuollon toiminta-alue on päivitetty vastaamaan toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä. Vuoden 2020 toiminta-alueeseen on tehty tarkistuslaajennuksia ja tarkistussupistamisia. Alueiden supistamisen syynä ovat olleet virheet vuoden 2020 toiminta-alueessa. Muutokset eivät edellytä vesihuollon palveluiden järjestämisen uudelleen arviointia.

Vuoden 2021 HSY:n vesihuollon toiminta-alue muodostuu pääasiassa kiinteistöistä, jotka sijaitsevat alle 20 metrin päässä liittymiskelpoisesta vesijohdosta ja jätevesiviemäristä. Toiminta-aluekartoilla esitettyjen kiinteistöjen, jotka sijaitsevat yli 20 metrin päässä vesijohdosta tai jätevesiviemäristä, toiminta-alueeseen kuulumisen arvioinnissa sekä liittämiskohdan osoittamisessa noudatetaan sanallisessa määrittelyssä määriteltyjä periaatteita.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Valituksenalainen päätös on kumottava ja asia palautettava kuntaan uudelleen käsiteltäväksi, koska toiminta-alue ei ole rajattu vesihuoltolain 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Toiminta-alueiden määrittelyssä ei ole otettu huomioon toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä vesihuoltolaissa tarkoitetulla tavalla, koska toiminta-alue on rajattu niihin kiinteistöihin, joilla on pääsääntöisesti jo nyt mahdollisuus liittyä verkostoon. Toiminta-alue tulisi määritellä pidemmällä

aikavälillä kuntaa ja kiinteistönomistajia paremmin palvelevana. Nyt toiminta-alueen laajeneminen on esitetty vain vuodelle 2021 ja alustava laajeneminen vuosille 2022–2023. Espoon kaupungin suunniteltu yhdyskuntakehitys on ja sen tulee olla tiedossa paljon pidemmälle aikavälille kuin mitä toiminta-aluepäätöksessä esitetään.

Toteutuneen ja suunnitellun yhdyskuntakehityksen huomioiminen edellyttäisi vuosien 2022–2023 laajenemisalueiden sisällyttämistä toiminta-alueisiin jo nyt.

Espoon kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelmassa 2021–2030 on esitetty vuoteen 2030 mennessä suunnitellut haja-asutusalueiden ja muiden asemakaava-alueiden ulkopuolisten alueiden vesihuollon rakentamishankkeet, selvitykset, kehittämis- ja selvitysalueet. Näillä kehittämis- ja selvitysalueilla on tunnistettu vesihuoltolain tarkoittamia vesihuollon järjestämistarpeita toiminta-alueen määrittelylle ja ajanjakso on sellainen, että suunniteltu yhdyskuntakehitys on huomioitavissa. Uudenmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan myös nämä, tai ainakin suurin osa näistä alueista, tulisi sisällyttää toiminta-alueisiin ja niiden eri osien vesihuollon tarpeet huomioon ottaen määrittää alueet, jotka on saatettava vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston piiriin sekä alueet, jotka on saatettava laitoksen jätevesiviemäriverkoston piiriin.

Hyväksymispäätöksen yhteydessä tulisi asettaa myös tavoitteellinen yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaava aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle verkostojen piiriin. Näillä alueilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi.

Toiminta-alueeseen tulisi sisällyttää vesihuoltolain 7 §:n mukaiset alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesihuoltoverkostoon on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. Toiminta-alueeseen sisällytettäviä alueita ovat muun ohella nykyiset ja tulevat asemakaava-alueet sekä lähtökohtaisesti YKR-taajama-alueet. Ne ovat yleisesti ottaen niin tiiviisti rakennettuja, että ne täyttävät vesihuoltolain 7 §:n edellytykset.

Mikäli toiminta-alueen ulkopuolelle esitetään jätettäväksi vesihuoltolain 7 §:n mukaisia alueita, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltoverkostoon on tarpeen, tulee toiminta-aluepäätöksessä esittää selkeät perustelut alueiden ulkopuolelle jättämiselle. Tällaista tarkastelua ei Espoon kaupungin toiminta-aluepäätöksessä ole tehty. Edellä mainittuja syitä voivat olla esimerkiksi väestön väheneminen alueella, tyhjillään olevien kiinteistöjen suuri määrä tai keskimääräistä kalliimmat toteutuskustannukset, jolloin vesihuoltolain 8 §:n mukaiset vaatimukset eivät täyty. Alueet, joilla verkostoa ei ole vielä toteutettu, kannattaa esittää tavoitteellisina alueina.

Espoon kaupungin päätöksessä on jätetty toiminta-alueiden ulkopuolelle ja toiminta-alueiden sisälle aukkoina alueita, joilla yhdyskuntakehitys on toteutunut asemakaavoituksen kautta tai asemakaavoitus on vireillä. Alueen rajaamiseksi toiminta-alueen ulkopuolelle ei ole esitetty vesihuoltolaissa edellytetyjä perusteluja.

Valituskirjelmässä on esitetty kuvina esimerkkejä alueista, jotka jäävät toiminta-alueen ulkopuolelle tai aukoiksi toiminta-alueeseen ja joilla on joko voimassa oleva tai vireillä oleva asemakaava.

Asian käsittely ja selvittäminen

Espoon kaupunginhallitus on antanut lausunnon. Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY:n vesihuollon toiminta-alue päivitetään vuosittain kaikkien neljän jäsenkunnan (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) alueelle, jotta toiminta-alue on mahdollisimman ajantasainen. Toiminta-alerajausten periaatteet ovat samat kaikissa jäsenkunnissa, ja toiminta-alueiden päivitys käydään läpi vuosittain HSY:n ja jäsenkuntien yhteistyötapaamisissa.

Tarvetta vesihuollolle arvioidaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa, joka laaditaan HSY:n jäsenkunnille neljän vuoden välein. Suunnitelmassa tarkistetaan paikkatietopohjaisesti eri alueiden asukasmäärät, YKR-taajamatiedot, arvioidaan terveydelliset ja ympäristönsuojelulliset syyt sekä otetaan huomioon yleis- ja asemakaavoituksessa suunniteltu yhdyskuntakehitys. Lisäksi suunnitelmassa arvioidaan vesihuoltolaitoksen mahdollisuuksia toteuttaa ja huolehtia vesihuollosta taloudellisesti. Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa esiin nousseet vesihuollon selvitys- ja laajenemialueet esitetään karkeana rajauksena, sillä vasta lisäselvitysten, asemakaavoituksen tai vesihuollon rakentamissuunnitelmien valmistuessa tiedetään, mitkä kiinteistöt voidaan teknistaloudellisin perustein ottaa mukaan vesihuollon toiminta-alueeseen.

Vesihuoltoverkostoja laajennetaan Espoossa yhdyskuntakehityksen mukaisessa aikataulussa. Espoossa suurin osa rakentamisesta sijoittuu nykyisille ja uusille asemakaava-alueille, joilla on olemassa oleva tai kaavan toteutuksen yhteydessä rakennettava vesihuolto. Asutusta sijaitsee myös asemakaava-alueen ulkopuolella, mikä näkyy YKR-taajamien määrässä. Asemakaava-alueen ulkopuolella asuinrakentaminen on vähäistä verrattuna asemakaava-alueisiin.

Espoon kaupungin näkökulmasta vesihuollon toiminta-alueen laajentamisen tulisi perustua riittävän tarkkoihin suunnitelmiin ja asemakaava-alueiden ulkopuolella tulisi ottaa huomioon myös asukkaiden näkemykset ja rakennetut kiinteistökohtaiset järjestelmät. Vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimisen ja toteuttamisen yhteydessä ja vesihuollon rakentamissuunnittelun käynnistyessä mahdollisille laajenemialueille on tehty vesihuollon liittymishalukkuuskyselyitä, joiden perusteella on ratkaistu, otetaanko alue tai alueen osa toteutettavaksi vai ei. Näin rakennettava vesihuolto voidaan toteuttaa niille alueille, joilla kiinteistöillä on tarve liittyä vesihuoltoon. Samalla vältetään turhia vesihuoltolain 11 §:n mukaisia vapautushakemuksia liittämisvelvollisuudesta ja mahdollisia valituskierteitä päätöksistä.

Kaupungin ympäristövalvonnan näkökulmasta verkostojen laajenemista ennakoiva toiminta-alerajaus voi olla ongelmallinen. Vesihuoltolain 10 §:n mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Ennakoivasti hyväksytyllä toiminta-alueella ei kuitenkaan tosiasiaassa ole mahdollista liittyä verkostoihin.

Vesihuollon toteutussuunnittelusta uusille vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaisille alueille informoidaan alueen kiinteistöjä tyypillisesti 2–4 vuotta ennen verkostojen rakentamista, minkä voidaan katsoa olevan riittävän ajoissa kiinteistöjen oman suunnittelun ja varautumisen kannalta.

Espoon kaupungin kaavoitusohjelmasta vesihuollon toiminta-alueen alustaviin laajenemisalueisiin on nostettu ne alueet, jotka ovat lähivuosina toteutumassa ja joiden perusteella vesihuoltoa on tarpeen laajentaa uusille alueille. Uusilla asemakaava-alueilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltoon ei muodosta ongelmaa, vaikka HSY:n vesihuollon toiminta-alueita ei olisi vielä hyväksytty. Vanhoilla alueilla (YKR-taajamat) toiminta-alueen alustava laajeneminen on esitetty karkeana rajauksena, mikä täsmentyy toiminta-alueerajaukseksi rakentamissuunnitelmien tarkentuessa. Edellä esitetyn perusteella HSY-alueella on määriteltä ja hyväksytty toiminta-alue toteutetun verkoston perusteella. Lisäksi toiminta-aluepäätöksessä on esitetty toiminta-alueen alustava laajeneminen lähivuosina aikatauluineen.

Valituksessa esitetty arvostelu siitä, ettei päätöstä jätetään alueita toiminta-alueen ulkopuolelle ole perusteltu, on kohtuuton. Kuten päätöksessä on todettu, toiminta-alueeseen kuulumisen tulkitaan pääsääntöisesti kiinteistökohtaisesti karttatarkasteluna. Mikäli karttatulkinnassa on epäselvyyttä, arvioidaan kyseisen kiinteistön kuulumisen toiminta-alueeseen erikseen sanallisen määrittelyn mukaan. Valituksessa esitetty vaatimus edellyttäisi päätöksessä jokaisen toiminta-alueen ulkopuolelle jäävän alueen kiinteistökohtaisen arvioinnin kirjaamista päätökseen kiinteistökohtaisine perusteluineen. Päätöksestä muodostuisi näin toiminta-alueesta päättämisen sijaan runsasta joukkoa kiinteistöjä koskeva kiinteistökohtainen päätös oikeudesta ja velvollisuudesta liittää kiinteistö vesihuoltoverkkoon.

ELY-keskus on antanut vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat säännökset ja esityöt

Vesihuoltolain 6 §:n 2 momentin mukaan jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat, kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi.

Hallituksen esityksessä vesihuoltolainsäädännön uudistamiseksi (HE 85/2000 vp) todetaan vesihuoltolain 6 §:n osalta, että säännös jättäisi kunnan omaan harkintaan, millä tavoin se huolehtii siitä, että pykälässä mainittuihin toimenpiteisiin vesihuollon järjestämiseksi ryhdytään pykälän

tarkoittamassa tilanteessa. Tätä harkintamahdollisuutta kuitenkin rajoittaisi 7 §:n säännös siitä, mitkä alueet kunnan tulee sisällyttää vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin.

Vesihuoltolain 7 §:n mukaan kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi.

Hallituksen esityksessä vesihuoltolainsäädännön uudistamiseksi (HE 85/2000 vp) vesihuoltolain 7 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan tarkoituksena on, että toiminta-alueisiin sisällytettäisiin kaikki sellaiset alueet, joilla vesihuolto on parhaiten järjestettävissä liittämällä kiinteistöt vesihuolto- laitoksen verkostoon. Pykälässä asetettaisiin vähimmäisvaatimus alueiden sisällyttämiselle toiminta-alueisiin. Toiminta-alueisiin tulisi sisällyttää kaikki alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon on tarpeen asutuksen tai vesihuollon kannalta siihen rinnastettavan elinkeino- ja vapaa-ajantoiminnan määrän tai laadun vuoksi. Toisin kuin terveydensuojelulain mukainen liittymisvelvollisuus, säännös ei siis kytkeydy alueen kaavoitustilanteeseen, vaan perustuu välittömästi vesihuollon tarpeisiin.

Hallituksen esityksessä laeiksi vesihuoltolain sekä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (HE 218/2013 vp) vesihuoltolain 7 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että toiminta-alueiden kattavuus kytkettäisiin toteutuneeseen tai suunniteltuun yhdyskuntakehitykseen. Pykälän muuttamisen tarkoituksena olisi edistää toiminta-alueiden ennakoivaa määrittelyä ja alueidenkäytön suunnitelmallisuutta. Tässä tarkoituksessa toiminta-alueiden kattavuus sidottaisiin paitsi toteutuneeseen myös suunniteltuun yhdyskuntakehitykseen. Suunnitellun yhdyskuntakehityksen arvioinnissa otettaisiin huomioon alueidenkäytön suunnitelmat sekä niiden ennakoitu toteutuminen.

Vesihuoltolain 8 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksytyä toiminta-aluetta vesihuollosta huolehtimiseen soveltuvan laitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan. Pykälän 3 momentin mukaan hyväksyessään toiminta-alueen kunnan tulee toiminta-alueen eri osien vesihuollon tarpeet huomioon ottaen määrittää alueet, jotka on saatettava vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston piiriin sekä alueet, jotka on saatettava laitoksen jätevesiviemäriverkoston piiriin. Hyväksymispäätöksen yhteydessä on myös asetettava tavoitteellinen yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaava aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle verkostojen piiriin.

Asiassa saatu selvitys

Espoon kaupunginhallitus on valituksenalaisella päätöksellään hyväksynyt päätöksen liitekartasta ilmenevän HSY:n vesihuollon toiminta-alueen vuodelle 2021. Päätöksen mukaan vuoden 2021 toiminta-alueen muodostamisen yhteydessä on tarkistettu jo vuoden 2020 toiminta-alueeseen kuuluneita alueita

ja toiminta-alueita on päivitetty vastaamaan toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä. Vuoden 2020 toiminta-alueeseen on tehty tarkistuslaajennuksia ja toisaalta tarkistussupistamisia, jotka on esitetty valituksenalaisen päätöksen liitteenä olevassa karttaselvityksessä muutoksista HSY:n Espoon vesihuollon toiminta-alueeseen.

Päätöksen mukainen vuoden 2021 toiminta-alue on rajattu 1.1.2021 voimassa olleiden kiinteistörajojen mukaan ja toiminta-alueeseen kuulumisen tulkitaan pääsääntöisesti kiinteistökohtaisena karttatarkasteluna. Toiminta-alue muodostuu pääasiassa kiinteistöistä, jotka sijaitsevat alle 20 metrin päässä liittymiskelpoisesta vesijohdosta tai jätevesiviemäristä. Toiminta-aluekartoilla esitettyjen kiinteistöjen, jotka sijaitsevat yli 20 metrin päässä vesijohdosta tai jätevesiviemäristä, toiminta-alueeseen kuulumisen arvioinnissa sekä liittämiskohdan osoittamisessa noudatetaan sanallisessa määrittelyssä määriteltyjä periaatteita. Vesihuollon toiminta-alueita koskevan, 26.2.2021 päivätyn sanallisen määrittelyn mukaan pääosa vesihuollon toiminta-alueeseen kuuluvista kiinteistöistä sijaitsee alle 20 metrin päässä liittymiskelpoisesta vesijohdosta tai jätevesiviemäristä.

Espon vesihuollon kehittämissuunnitelman 2021–2030 mukaan kehittämissuunnitelmassa on keskitytty yhdyskuntarakenteen kehittämisen aiheuttamien muutostarpeiden sekä nykyisten verkostojen ulkopuolella olevien vesihuollon tarpeissa olevien alueiden tunnistamiseen. Tarkoitus on luoda mahdollisimman hyvä pohja maankäytön ja vesihuollon jatkosuunnittelulle, jotta vesihuollon tarpeissa olevat alueet saadaan toiminta-alueiden piiriin ja vesihuoltolaitoksilla olisi edellytykset tehdä pitkän tähtäimen suunnittelua laadukkaiden ja toimintavarmojen vesihuoltopalveluiden tuottamiseksi toiminta-alueillaan. Lisäksi joillekin haja-asutusalueille on tehty liittymishalukkuuskysely sekä on keskitytty sellaisten kohteiden tunnistamiseen, joista ei ole riittävästi tietoa vesihuollon tarpeen arvioimiseksi. Niiden osalta on määritetty tehtävät, vastuutahot ja aikataulut, jotta seuraavalla päivityskerralla olisi riittävästi tietoa päätöksentekoa varten.

Kehittämissuunnitelman mukaan keskitetyn vesi- ja viemäriverkoston ulkopuolella on Espoossa pääosin taajama- ja haja-asutusalueita, joissa ei ole vahvistettua asemakaavaa. Espoon haja-asutusalueiden vedenhankinta ja jätevedenkäsittely perustuu pääosin kiinteistökohtaisiin käsittelyratkaisuihin. Keskitetyn viemäroinnin ulkopuolella on arviolta noin 2 500 vakituisesti asuttua ja 1 600 vapaa-ajan asuntoa ja keskitetyn vedenjakelun alueella hieman vähemmän. Osa vapaa-ajan asunnoista on kantovesikiinteistöjä. Muutamilla pienemmillä oman vedenottamon varassa olevilla toimijoilla on ollut ongelmia raakaveden laadussa tai riittävydessä. Näillä vedenottamoilla on raakaveden käsittelyä varten omat vedenkäsittelylaitteistot.

Espon väkiluvun arvioidaan vuonna 2028 olevan väestöennusteen mukaan 332 900. Väestönkasvu on keskimäärin noin 4 900 asukasta vuodessa. Vuosittain laadittavassa Kaupunkisuunnittelun työohjelmassa esitetään Espoon yleis-, ja asemakaavoituskohteet, liikennesuunnittelun työkohteet ja maankäytön tarkastelut. Espoossa tulevan kymmenen vuoden aikana huomattava osa asuntorakentamisesta kohdentuu vanhojen asuinalueiden täydentämiseen yhdyskuntarakennetta eheyttämällä. Uusien asemakaava-alueiden toteuttamisen edellyttämä kunnallistekniikka pyritään

suunnittelemaan ja rakentamaan asemakaavatyön yhteydessä sovittavassa aikataulussa.

Kehittämissuunnitelman liitteen 1 karttaselvityksessä (Vesihuollon kehittäminen) on esitetty muun ohessa vesihuollon kaavoituksen mukaiset laajenemisaalueet ja täydennysrakentamisaalueet vuosina 2021–2023 ja 2024–2030, sekä vesihuollon pitkän aikavälin laajeneminen vuoden 2030 jälkeen. Liitteessä on lisäksi esitetty vesihuollon kehittämissaalueet Brobackan, Kalmarin, Kunnarlan ja Uusitorpan alueilla. Osa YKR-taajama-alueista jää toiminta-alueen ulkopuolelle.

Kehittämissuunnitelmassa todetaan toimenpideohjelman jakautuvan kaavoituksen mukaisiin hankkeisiin sekä muihin hankeisiin. Edellä kerrotut vesihuollon kaavoituksen mukaiset laajenemisaalueet ovat kohteita, joiden toteuttaminen edellyttää vesihuoltoverkostojen rakentamista alueille tai olemassa olevien vesihuoltoverkostojen merkittäviä muutostöitä. Täydennysrakentamisaalueet ovat kohteita, joissa vesihuolto on jo valmiina, mutta alueiden rakentuminen kasvattaa alueen vedenkulutusta ja jätevesivirtaamaa. Pitkän aikavälin laajenemisaalueet ovat kohteita, joiden toteuttamisajankohta on vielä avoin ja riippuu esimerkiksi kaavoituksen etenemisestä. Rakentamisajankohta on todennäköisesti vasta suunnitelmakauden (2021–2030) jälkeen. Alueiden toteuttamisaikataulu voi riippua esimerkiksi yleiskaavoituksesta.

Kehittämissuunnitelman mukaan nykyisten toiminta-alueiden ja muiden verkostoalueiden ulkopuolelta pyrittiin tunnistamaan kohteet, joilla on vesihuoltolain 6 ja 7 §:ssä tarkoitettu vesihuollon tarve. Alueiden tunnistamisessa käytettiin esimerkiksi rakennus- ja väestötietoja sekä kaupungilta saatuja tietoja alueista, joilla on jo todettu tai arvioidaan olevan ongelmia vedenhankinnassa tai jätevesistä aiheutuvia ympäristöhaittoja. Kehittämissuunnitelman liitteessä 4 on kuvattuna vesihuollon priorisoinnissa analysoidut alueet sekä liitteessä 5 muun ohessa alueet, joilla on tunnistettu vesihuollon tarve. Liitteessä 4 on kuvattuna vesihuollon toiminta-alue vuonna 2020 ja sen laajeneminen vuosina 2021–2022. Kehittämissuunnitelmassa korkeimman priorisointipisteytyksen ovat saaneet kokonaan toiminta-alueen ulkopuolelle jäänyt Kunnarla-Kalmarin alue sekä osittain sen ulkopuolelle jäänyt Brobackan alue. Liitteen 5 mukaan Kunnarla-Kalmarin alue on nimetty vesihuollon selvitysalueeksi, jolla Espoon kaupunkitekniikan keskus selvittää alueiden vesihuollon toteuttamismahdollisuudet kevyenliikenteenväylän rakentamisen suunnittelun yhteydessä. Brobackan arvioitu rakentamisen aloitusvuosi on 2023.

Kehittämissuunnitelman mukaan vesihuoltoverkostoja laajennetaan HSY:n toimesta muille kuin asemakaavoitetuille alueille tämän kehittämissuunnitelman määrittämässä alustavassa aikataulussa ja määriteltyjen investointivarojen puitteissa. Aikataulu on alustava ja voi muuttua, mikäli arvioidut investointikustannukset muuttuvat merkittävästi tässä työssä arvioidusta. Toteutuksen edellytys on lisäksi se, että alueen kiinteistöjen liittymishalukkuus tai lain velvoittama liittymismäärä on riittävän suuri.

Espoon seudun ympäristöterveyden lausunnossa 30.9.2021 todetaan, että Luukin ulkoilualue olisi hyvä lisätä toiminta-alueeseen. Ulkoilualan yhteydessä on ravintolatoimintaa, ja siellä sijaitsee ympäri vuoden toimiva 48-paikkainen matkailuvaunualue. Ulkoilureiteillä liikkuu runsaasti ulkoilijoita, jotka käyttävät alueen palveluita. Tällä hetkellä alueella on käytössä kaivovesi, jonka vedenlaadussa on ollut ongelmia.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnossa 8.10.2021 on muun ohella todettu, että toiminta-alueiden määrittelyssä ei ole otettu huomioon toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä vesihuoltolaissa tarkoitetulla tavalla, koska toiminta-alue on rajattu niihin kiinteistöihin, joilla on pääsääntöisesti jo nyt mahdollisuus liittyä verkostoon. Toiminta-alue tulee määrittellä pidemmällä aikavälillä kuntaa ja kiinteistönomistajia paremmin palvelevana. Nyt toiminta-alueen laajeneminen on esitetty vain vuosille 2022–2023. Lausunnossa on edellytetty, että toiminta-alueeseen liitetään muun ohella nykyiset ja tulevat asemakaava-alueet sekä lähtökohtaisesti YKR-taajama-alueet. Ne ovat yleisesti ottaen niin tiiviisti rakennettuja, että ne täyttävät vesihuoltolain 7 §:n edellytykset toiminta-alueeseen mukaan otettavista alueista. ELY-keskus on ehdottanut, että toiminta-alueen määrittelyä muutetaan niin, että toiminta-alueen laajenemisen lähtökohtana on Espoon kaupungin toteutunut ja suunniteltu yhdyskuntakehitys, ja että toiminta-alueisiin sisällytetään ainakin merkittävä osa Espoon kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelmaluonnoksessa 2021–2030 esitetyistä kehittämis- ja selvittämisalueista.

Oikeudellinen arviointi ja lopputulos

Hallinto-oikeus toteaa, että hyväksyessään vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen kunnan tulee noudattaa vesihuoltolain säännöksiä ja niistä ilmeneviä periaatteita. Toiminta-alueen hyväksymistä koskevan päätöksen tulee myös perustua riittäviin selvityksiin. Hyväksyessään toiminta-alueen kunnan tulee määrittää vesihuoltolain 8 §:n 3 momentin perusteella vesihuollon tarpeet huomioon ottaen alueet, jotka on saatettava vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston ja jätevesiviemäriverkoston piiriin. Lain 7 §:n mukaan kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi.

Etelä-Savon ELY-keskus on valituksessaan vedonnut muun ohessa siihen, että toiminta-alueiden määrittelyssä ei ole otettu huomioon toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä vesihuoltolaissa tarkoitetulla tavalla. ELY-keskus on valituksessaan esittänyt kuvin selvitystä siitä, että valituksenalaisen päätöksen mukaisessa toiminta-alueen liitekartassa on toiminta-alueen välittömässä läheisyydessä ja aukkoina sen sisällä lukuisia pienempiä alueita, joilla on joko voimassa oleva asemakaava tai asemakaavoitus vireillä. Valituskirjelmään sisältyvissä kuvissa vesihuollon toiminta-alueet on esitetty läpikuultavalla vihreällä värillä. Kuvissa punaisella ympyröidyt alueet ovat voimassa olevilla asemakaava-alueilla sijaitsevia aukkoja toiminta-alueessa, ja violetilla ympyröidyillä alueilla asemakaava on vireillä. Valituksen mukaan alueiden rajaamiselle toiminta-alueen ulkopuolelle ei ole esitetty vesihuoltolaissa edellytetyjä perusteluja.

Asiakirjoista ilmenee, että valituksenalaisen päätöksen tarkoittama HSY:n toiminta-alue käsittää pääsääntöisesti alueet, joilla kiinteistöt ovat nykyisen vesi- ja viemäriverkoston välittömässä läheisyydessä. Valmisteluaineistona toimineessa kehittämissuunnitelmassa on kuvattu muun muassa vesihuollon järjestämisen periaatteita taajamissa ja haja-asutusalueilla sekä esitetty vesihuollon kaavoituksen mukaiset laajenemis- ja täydennys- rakentamisalueet vuosille 2021–2030 ja sen jälkeiselle ajalle. Suunnitelmassa on lisäksi esitetty vesihuollon kehittämisaalueet, kuvattu alueen maankäytön kehittymistä sekä yhdyskuntarakennetta ja kaupungin väestön lukumäärän kasvua.

Espoon kaupunginhallituksen hallinto-oikeudelle antamassa lausunnossa on täsmennetty, että HSY:n vesihuollon toiminta-alue päivitetään vuosittain, jotta toiminta-alue on mahdollisimman ajantasainen. Vesihuoltoverkostoja laajennetaan Espoossa yhdyskuntakehityksen mukaisessa aikataulussa. Lisäksi lausunnossa on todettu, että vesihuollon toiminta-alueen alustaviin laajenemisaalueisiin on nostettu ne alueet, jotka ovat lähivuosina toteutumassa ja joiden perusteella vesihuoltoa on tarpeen laajentaa uusille alueille.

Hallinto-oikeuden arvion mukaan toiminta-alueen laajentaminen ja toisaalta supistaminen on perustunut asianmukaiseen selvitykseen. Kun lisäksi otetaan huomioon toiminta-alueen tiheä tarkasteluväli, asiassa ei ole tullut ilmi muutakaan perustetta katsoa, että valituksenalaisen päätös ei perustuisi vesihuoltolain 7 §:ssä edellytetyllä tavalla asutuksesta tai muusta siihen rinnastuvasta toiminnasta johtuvaan vesihuollon tarpeeseen. Kun päätöstä ei muiltakaan osin ole valituksessa esitetyillä perusteilla pidettävä vesihuoltolain vastaisena, kaupunginhallitus on voinut harkintavaltansa nojalla päättää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen muuttamisesta päätöksestä ilmenevällä tavalla. Kaupunginhallitus ei ole käyttänyt harkintavaltansa muuhun kuin mihin se on ollut lain mukaan käytettävissä. Valitus on näin ollen hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Vesihuoltolaki 1 ja 5 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Jonna Konstari, Sari Komonen (t) ja Anna-Kristiina Karikko.

Esittelijä Patrik Stenbäck

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden
asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tavallisena tiedoksiantona
	Maksutta
	Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa
Jäljennös	Espoon kaupunginhallitus Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)